

آئین‌نامه استفاده از فرصت‌های مطالعاتی برای اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی

تاریخ تصویب	تاریخ ابلاغ	شماره نامه ابلاغ
۱۳۸۹/۰۶/۳۰	۱۳۸۹/۰۶/۳۰	۳/۱۸۹۴۶

مقدمه

در اجرای ماده ۵ اصلاحی پیوست شماره ۶ آئین‌نامه استخدامی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی کشور و موضوع بند ب ماده ۱ قانون اهداف، وظایف و تشکیلات وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به منظور ارتباط پیوسته و هدفمند اعضای هیئت علمی با سایر دانشگاه‌ها و موسسات علمی و پژوهشی معتبر داخلی و خارجی با هدف اعتلای موقعیت علمی و فناوری کشور و حضور در عرصه‌های علمی بین‌المللی، "آئین‌نامه استفاده از فرصت‌های مطالعاتی برای اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی" به شرح زیر تدوین می‌شود.

ماده ۱- تعاریف

۱-۱- تعاریف کلی

۱-۱-۱- منظور از دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی و پژوهشی، کلیه دانشگاه‌ها، پژوهشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی است که به اختصار "موسسه" نامیده می‌شود.

۱-۱-۲- منظور از سازمان، کلیه سازمانهای، تحقیقاتی، اجتماعی، اجرائی، تولیدی و خدماتی می‌باشد که به اختصار "سازمان" نامیده می‌شود.

۱-۱-۳- منظور از گروه علمی اعم از گروه آموزشی یا پژوهشی است که عضو هیئت علمی در آن مشغول است.

۱-۱-۴- فرصت مطالعاتی ماموریتی است که به اعضای هیئت علمی واجد شرایط منتخب یک موسسه داده می‌شود که برای مدتی معین به منظور انجام مطالعات و تحقیقات مشترک در سایر دانشگاه‌ها و مراکز علمی یا تحقیقاتی برجسته داخل یا خارج از کشور حضور یابند.

۲-۱- تعریف انواع فرصت‌های مطالعاتی

۱-۲-۱- فرصت مطالعاتی مطالعاتی خارج از کشور

در این نوع فرصت مطالعاتی عضو هیئت علمی منتخب برای تحقیق و مطالعه در مورد یک موضوع خاص که امکان انجام آن در داخل کشور نمی‌باشد و با انجام کار مشترک با صاحب نظران و اساتید شاغل در خارج از کشور ضروری باشد، بر اساس کسب حداقل امتیازات و اخذ پذیرش از یک دانشگاه با مرکز علمی - پژوهشی معتبر مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و موافقت هیئت امناء ذیربط به خارج از کشور اعزام می‌شود.

۱-۲-۲- فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور

این نوع فرصت مطالعاتی در مدت تعطیلات تابستان و حداکثر به مدت ۲ ماه برای انجام مطالعه تحقیقی معین و یا انجام کارهای عملی و آزمایشگاهی با همکاری موسسه‌ای علمی در خارج از کشور که مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری باشد انجام می‌گیرد.

۱-۲-۳- فرصت مطالعاتی داخل کشور

در این نوع فرصت مطالعاتی عضو هیئت علمی منتخب برای تقویت و افزایش توانمندی‌های پژوهشی و یا انجام مطالعه و تحقیق در یک موضوع خاص در سایر موسسات و مراکز تحقیقاتی و صنعتی معتبر به تشخیص موسسه و یا در دانشگاه محل خدمت خود به مطالعه و تحقیق می‌پردازد. در این نوع فرصت مطالعاتی باید موافقت موسسه میزبان برای انجام فرصت مطالعاتی کسب گردد.

ماده ۲- اهداف

- ۱-۲- توسعه و گسترش تجارب علمی اعضای هیئت علمی و آشنایی بیشتر آنها با دستاوردهای علمی و دانش فنی جدید.
 - ۲-۲- کمک به رفع مشکلات علمی و تخصصی کشور با انتقال تجربیات مراکز علمی برجسته از خارج به داخل کشور.
 - ۳-۲- استفاده موثر و مفید از امکانات علمی، تجهیزاتی و آزمایشگاهی مراکز علمی برتر داخل و خارج از کشور.
 - ۴-۲- انجام کارهای تحقیقاتی مشترک با دانشمندان و پژوهشگران سایر مراکز علمی برجسته داخل و خارج از کشور به منظور اعتلای موقعیت علمی و فناوری کشور و حضور موثر در همکاری‌های بین‌المللی
 - ۵-۲- کمک به توسعه و تقویت همکاری‌های علمی منطقه‌ای و بین‌المللی
 - ۶-۲- به روز شدن دانش تخصصی اعضای هیئت علمی و افزایش توانمندی علمی و کارایی آنان
- تذکر ۱- چنانچه در دوره فرصت مطالعاتی نیاز به انجام و طرح پژوهشی باشد، طرح می‌بایست در اولویت‌های علم و فناوری کشور بوده در نتیجه انجام اجرای آن مشخص باشد.
- تذکر ۲- کشورهایی برای اعزام جهت فرصت مطالعاتی در اولویت خواهند بود که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با آنها تفاهم‌نامه همکاری داشته و در تبادل استاد و دانشجو باشد.

ماده ۳- شرایط عضو هیئت علمی در استفاده از فرصت مطالعاتی

با توجه به اینکه فرصت مطالعاتی امتیازی است ویژه که بر اساس کسب امتیازات لازم از فعالیتهای موثر و مفید علمی- پژوهشی به اعضای هیئت علمی موسسات داده می‌شود، لازم است عضو هیئت علمی شرایط زیر را برای استفاده از این فرصت دارا باشد:

۱-۳- شرایط عمومی**۱-۱-۳- دارا بودن مرتبه علمی استادیاری و بالاتر**

تبصره ۱- استفاده از فرصت مطالعاتی برای مربیانی که برابر ضوابط مربوطه از نظر آموزشی و پژوهشی برجسته محسوب می‌شوند بلامانع است. کیفیت برجستگی در شیوه‌نامه اجرایی این آیین‌نامه بیان خواهد شد.

۳-۱-۲- کسب حداقل امتیازهای تعیین شده توسط مؤسسه برای فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی که امتیازهای لازم جهت استفاده از فرصت مطالعاتی طی شیوه‌نامه اجرایی تبیین خواهد گشت.

تبصره ۲ - آن دسته از اعضای هیئت علمی که تصدی یکی از سمت‌های ریاست دانشگاه، ریاست پژوهشگاه و معاونت وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و بالاتر را برای یک دوره چهارساله به عهده داشته‌اند حق استفاده از فرصت مطالعاتی بدون رعایت بند ۳-۱-۲ را دارند.

۳-۱-۳- ارائه یک برنامه مطالعاتی یا یک طرح تحقیقاتی مشخص با توجه به اهداف مندرج در ماده ۲ و تایید مؤسسه‌ای که عضو هیئت علمی در آن شاغل است و کسب نظر مساعد و پذیرش از یک مؤسسه معتبر داخل یا خارج از کشور (که مورد تایید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در همه ابعاد علمی، اجتماعی باشد).

۳-۱-۴- موافقت رئیس دانشگاه با استفاده عضو هیئت علمی از فرصت مطالعاتی مبنی بر عدم ایجاد خلل در فعالیتهای آموزشی و یا پژوهشی در زمان استفاده عضو هیئت علمی از فرصت مطالعاتی.

۳-۱-۵- برخورداری از صلاحیت عمومی و اخلاقی و نداشتن منع قانونی دیگر.

۳-۲- شرایط فرصت مطالعاتی خارج از کشور

۳-۲-۱- دارا بودن وضعیت استخدامی رسمی قطعی

تبصره ۳ - در شرایط خاص و برای انجام تحقیقاتی ویژه با نظر هیئت امنای مؤسسه، عضو هیئت علمی با وضعیت رسمی آزمایشی نیز می‌تواند از فرصت مطالعاتی خارج از کشور استفاده کند.

۳-۲-۲- دارا بودن حداقل پنج سال سابقه خدمت تمام وقت برای بار اول و حداقل پنج سال خدمت تمام وقت در مؤسسه پس از پایان فرصت مطالعاتی قبلی برای دفعات بعد.

تبصره ۴- حداقل مدت مذکور برای اعضای هیئت علمی مؤسسه‌های تازه تاسیس و در حال توسعه طبق تأییدیه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری چهار سال خواهد بود.

۳-۳- شرایط فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور

۳-۳-۱- دارا بودن وضعیت استخدامی رسمی و یا پیمانی

تبصره ۵ - اعضای هیئت علمی پیمانی فقط در طول مدت قرارداد می‌توانند از این نوع فرصت مطالعاتی استفاده نمایند.

۳-۳-۲- دارا بودن سه سال سابقه خدمت و سه سال فاصله ستوانی بین دو فرصت مطالعاتی.

۳-۴- شرایط فرصت مطالعاتی داخل کشور

۳-۴-۱- دارا بودن حداقل وضعیت استخدامی رسمی آزمایشی

۳-۴-۲- چهار سال سابقه خدمت و چهار سال فاصله سنواتی بین دو فرصت مطالعاتی.

ماده ۴- تعهدات و تسهیلات مؤسسه

۴-۱- فرصت مطالعاتی خارج از کشور

مؤسسه مکلف است براساس نوع فرصت مطالعاتی، تسهیلاتی را در اختیار عضو هیئت علمی خود به شرح زیر قرار دهد:

۴-۱-۱- فرصت مطالعاتی خارج از کشور با تامین کامل هزینه‌های فرد و خانواده توسط موسسه

۴-۱-۱-۱- پیش‌بینی و تامین اعتبار مورد نیاز در بودجه تفصیلی سالانه مؤسسه برای استفاده حداکثر ۵ درصد اعضای هیئت علمی متقاضی و واجد شرایط خود جهت گذراندن دوره فرصت مطالعاتی بر اساس اولویت‌هایی که تعیین و اعلام خواهد کرد.

۴-۱-۱-۲- اعضای هیئت علمی در مدت استفاده از فرصت مطالعاتی فقط از حقوق مبنا استفاده خواهند نمود. هزینه‌های ریالی و ارزی مترتب بر انجام فرصت مطالعاتی عضو هیئت علمی، همسر و حداکثر دو فرزند (حداکثر سن فرزند ۱۶ سال) شامل بهای بلیط رفت و برگشت و اقامت در کشور مقصد، بیمه و هزینه‌های پزشکی و هزینه اخذ ویزا و عوارض خروج از کشور تا سقف تعرفه‌ای که به تصویب هیئت امناء ذیربط می‌رسد از محل تامین حقوق و مزایای عضو هیئت علمی و بر اساس آخرین حکم و هم چنین، مابه‌التفاوت آن از اعتبارات پژوهشی پیش‌بینی شده و در بودجه تفصیلی موسسه پرداخت خواهد شد.

تذکر ۳- سقف میزان مقرری ارزی بر اساس آخرین جدول پیشنهادی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و تصویب هیئت امنای ذیربط تعیین می‌گردد.

۴-۱-۱-۳- در صورتی که مبلغ ریالی ارز تخصیص یافته به عضو هیئت علمی از میزان حقوق و مزایای وی کمتر باشد. پس از کسر مبلغ ریالی ارز از حقوق و مزایای متقاضی، مابه‌التفاوت آن به عضو هیئت علمی برگردانده می‌شود.

۴-۱-۱-۴- کسر کسورات قانونی حقوق و هزینه‌های مصروفه طبق ضوابط جاری خواهد بود.

۴-۱-۱-۵- مدت استفاده از فرصت مطالعاتی به شرط رعایت مقادیر این آیین‌نامه جزء سابقه خدمت دانشگاهی عضو هیئت علمی محسوب خواهد شد.

۴-۱-۲- فرصت مطالعاتی خارج از کشور با تامین بخشی از هزینه‌ها توسط موسسه

آن عده از اعضاء هیئت علمی واجد شرایط (موضوع ماده ۳) که با توجه به محدودیت اعتبارات پیش‌بینی شده در بودجه مؤسسه امکان استفاده از تسهیلات کامل در یک سال مشخص را نداشته باشند. در صورت تمایل می‌توانند با حکم ماموریت پژوهشی صرفاً با دریافت کامل حقوق و مزایای مرتبه و پایه خود، از فرصت مطالعاتی خارج از کشور استفاده نمایند.

۴-۱-۳- فرصت مطالعاتی خارج از کشور با تقاضا و حمایت مراکز علمی پژوهشی خارج از موسسه

این نوع فرصت مطالعاتی برای بر طرف نمودن یک نیاز پژوهشی و یا حل مشکل یک سازمان و بتا به درخواست مراکز و یا سازمانهای تحقیقاتی کشور انجام می‌گیرد. در این حالت عضو هیئت علمی با حکم ماموریت پژوهشی، صرفاً حقوق و مزایای خود را از موسسه دریافت می‌کند و تامین بخش یا کل هزینه‌های دیگر توسط سازمان حتمی بیرون دانشگاه خواهد بود.

۴-۱-۴- فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور

موسسه در طول مدت فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور، حقوق و مزایای عضو هیئت علمی، بلیط رفت و برگشت عضو هیئت علمی، ما به التفاوت ارزی و بیمه را پرداخت می‌نماید.

۲-۴- فرصت مطالعاتی داخل کشور

۱-۲-۴- فرصت مطالعاتی داخل کشور با تامین کامل هزینه‌ها توسط موسسه

۱-۱-۲-۴- مؤسسه می‌تواند برای هر ترم تحصیلی حداکثر ۱۰٪ (مجموع فرصت مطالعاتی داخل و خارج از کشور) اعضاء هیئت علمی متقاضی منتخب را به فرصت مطالعاتی اعزام کند.

۲-۱-۲-۴- کسب موافقت سازمان متقاضی برای تایید فرصت مطالعاتی داخل توسط موسسه الزامی است.

۳-۱-۲-۴- مؤسسه در طول مدت فرصت مطالعاتی داخل کشور، مکلف است حقوق و مزایای عضو هیئت علمی را بطور کامل پرداخت کند.

تبصره ۶- مؤسسه علاوه بر تسهیلات این بند با تصویب هیئت امنای می‌تواند نسبت به پرداخت حق ماموریت به عضو هیئت علمی در طول فرصت مطالعاتی اقدام نماید.

تبصره ۷- مؤسسه می‌تواند به اعضاء هیئت علمی که در طول فرصت مطالعاتی داخل از ارائه واحد آموزشی معاف خواهند بود، حق التدریس واحدهای آموزشی و رساله‌های دکتری و پایان‌نامه‌های کارشناسی ارشد (حداکثر تا سقف مجاز پایان‌نامه در ترم) را پرداخت نماید.

۴-۱-۲-۴- سازمان می‌تواند حق الزحمه‌ای بر اساس قرارداد منعقد شده بین موسسه و سازمان به عضو هیئت علمی پرداخت نماید.

۲-۲-۴- فرصت مطالعاتی داخل کشور با تقاضا و حمایت مالی مراکز علمی پژوهشی خارج از موسسه

۱-۲-۲-۴- موسسه مکلف است برای عضو هیئت علمی داوطلب، با حکم ماموریت پژوهشی نسبت به پرداخت کامل حقوق و مزایای وی، اقدام نماید.

۲-۲-۲-۴- سازمان می‌تواند حق الزحمه‌ای بر اساس قرارداد منعقد شده بین عضو هیئت علمی و سازمان به عضو هیئت علمی پرداخت نماید.

۳-۲-۲-۴- سازمان امکانات و تسهیلات لازم از جمله منابع علمی، اتاق کار و ... را برای استفاده کننده از فرصت مطالعاتی تامین می‌نماید.

۴-۲-۲-۴- سازمان می‌تواند در صورت امکان برای نشر نتایج تحقیقات انجام شده توسط استفاده کننده از فرصت مطالعاتی، وی را برای شرکت در مجامع علمی بین‌المللی با هزینه خود اعزام نماید.

۵-۲-۲-۴- مؤسسه مکلف است به منظور تشویق اعضاء هیئت علمی به انجام دوره فرصت مطالعاتی داخل کشور تمهیداتی فراهم آورد از جمله اینکه برای گذراندن هر دوره شش ماهه فرصت مطالعاتی داخلی یک پایه تشویقی به عضو هیئت علمی اعطاء نماید.

تذکر ۴- عضو هیئت علمی در زمان استفاده از هر نوع فرصت مطالعاتی می‌تواند برای ارائه مقاله به شهر یا کشور دیگر مسافرت نموده و از امکانات متعارف در ارائه مقالات در کنفرانس‌ها و همایش‌های معتبر استفاده نماید.

ماده ۵ - مدت استفاده از فرصت مطالعاتی

۱-۵- مدت استفاده از فرصت مطالعاتی داخل و خارج از کشور حداقل یک و حداکثر ۲ نیمسال تحصیلی می‌باشد. عضو هیئت علمی بنا به تشخیص شورای پژوهشی مؤسسه می‌تواند از مدت زمانی فصل تابستان در آغاز یا میانه یا پایان مدت فرصت مطالعاتی به عنوان بخشی از فرصت استفاده نماید. قابل ذکر است که هزینه‌های مدت زمانی فصل تابستان برعهده شخص می‌باشد.

۵-۲- مدت استفاده از فرصت مطالعاتی کوتاه مدت خارج از کشور حداکثر ۲ ماه در تابستان می‌باشد.
تبصره ۸- درخواست هرگونه مرخصی استحقاقی یا بدون حقوق بلافاصله قبل یا بعد از استفاده از دوره فرصت مطالعاتی ممنوع می‌باشد.

تبصره ۹- در صورتیکه استفاده عضو هیئت علمی از فرصت مطالعاتی از نوع تقاضا و حمایت مالی مراکز علمی پژوهشی خارج از موسسه براساس نیاز خارج از موسسه باشد و حضور بیشتر عضو هیئت علمی در فرصت مطالعاتی برای حل مساله ضروری تشخیص داده شود، تکرار و تمدید دوره تا سه نیم سال تحصیلی با بررسی عملکرد و تایید موسسه و موافقت معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری امکان پذیر خواهد بود.

ماده ۶- شیوه نامه اجرایی

شیوه نامه اجرایی آیین‌نامه استفاده از فرصت مطالعاتی مشتمل بر شاخص‌های امتیازدهی و تعیین حداقل امتیازات لازم برای پذیرش درخواست، میزان و نحوه سپردن تعهد خدمت عضو هیئت علمی برخوردار از تسهیلات فرصت مطالعاتی، مشخصات و مختصات برنامه عضو هیئت علمی بر اساس اولویت‌های پژوهشی کشور، تحو ارائه گزارش نهایی پایان دوره فرصت مطالعاتی و نحوه تاثیر آن در استفاده از ترفیع، ارتقاء و استفاده بعدی از فرصت مطالعاتی، ... توسط معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تدوین و به تصویب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری خواهد رسید و جهت اجرا به کلیه موسسات تابعه ابلاغ می‌شود.

تذکر ۵- چنانچه در دوره فرصت مطالعاتی نیاز به انجام طرح پژوهشی باشد. طرح می‌بایست در اولویت‌های علم و فناوری کشور بوده و خروجی آن مشخص گردد.

تذکر ۶- کشورهایی برای اعزام عضو هیئت علمی به فرصت مطالعاتی در اولویت خواهند بود که وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با آنها تفاهم‌نامه همکاری داشته و در تبادل استاد و دانشجو باشد.

تذکر ۷- چاپ حداقل یک مقاله در نشریات معتبر با نمایه استنادی بین‌المللی پس از انجام فرصت مطالعاتی خارج از کشور و چاپ حداقل یک مقاله در نشریات معتبر علمی- پژوهشی داخلی پس از انجام فرصت مطالعاتی داخل کشور الزامی است. در صورت عدم رعایت آن، علاوه بر محرومیت از فرصت‌های مطالعاتی و سفرهای علمی بعدی، معادل هزینه‌های مصروفه اعم از حقوق و غیره به عنوان خسارت از عدم انجام تعهد رسمی تعیین می‌گردد.

ماده ۷- تضمین استفاده از فرصت مطالعاتی

عضو هیئت علمی در قبال استفاده از فرصت مطالعاتی اعم از داخل یا خارج از کشور باید به موجب سند رسمی تعهد نماید که بمدت سه برابر زمان استفاده از فرصت در موسسه متبوع خدمت کند.

صدور حکم استفاده از فرصت مطالعاتی منوط به توثیق سند ملکی (غیر منقول) با تعهد کارمندی محضری توام با اسناد تجاری به میزان دو برابر کل هزینه‌های مصروفه اعم از ریالی و ارزی می‌باشد که قرار است در طول مدت استفاده از فرصت دریافت گردد و مبلغ آن توسط موسسه تعیین خواهد شد تا در صورت تخلف از مفاد سند تعهد رسمی، موسسه بتواند فارغ از هرگونه الزام به تشریفات و یا با اعلام به دفترخانه، از طریق صدور اجرائیه بمیزان دو برابر کلیه هزینه‌های مصروفه بابت وجه التزام و دیون خسارات دولت از متعهد و ضامن یا ضامنین وی بنحو انفرادی یا اشتراکی (مسئولیت تضامنی) اخذ نماید.

تذکر ۸- مسئولیت اخذ سند تعهد رسمی و اتخاذ تصمیم راجع به کیفیت سند مآخوذه اعم از تضمین ملکی یا تعهد کارمندی توام با توثیق اسناد تجاری با موسسه می‌باشد.

ماده ۸- نظارت بر حسن اجرا

نظارت بر حسن اجرای این آئین‌نامه بر عهده معاونت پژوهشی و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری است.

ماده ۹- تصویب

آئین‌نامه استفاده از فرصت مطالعاتی خارج کشور مشتمل بر ۹ ماده، ۹ تبصره و ۸ تذکر در تاریخ ۸۹/۰۶/۳۰ به تأیید وزیر علوم، تحقیقات و فناوری رسیده است و از تاریخ ابلاغ لازم الاجراست. با ابلاغ این آئین‌نامه کلیه آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های فرصت مطالعاتی موجود لغو و بلااثر اعلام می‌گردد.